

Iagttagelser vedrørende forskellige Forhold og Egenskaber hos Byg.

Af H. A. B. Vestergaard.

Botaniske Skelnemærker paa Kærnen af forskellige Bygsorter.

Efterhaanden, som forskellige ældre Bygsorter afløses af nye, og efterhaanden, som der er fremkommen flere Sorter, bliver det af større praktisk Betydning at kunne skelne mellem dem ved Hjælp af sikrere Kendemærker end dem, der udledes af Gradsforskelle i Bladfarve, Udviklings- og Modningstid, Straastivhed m. m. Navnlig vil det være af Betydning at kunne skelne ikke alene mellem Sorter, der vokser Side om Side i Forsøgsmarker, men om muligt ogsaa at kunne afgøre med nogenlunde Sikkerhed ved Undersøgelse af Kærnepartier, hvilke Sorter disse tilhører og eventuelt kunne afgøre, om der findes flere Sorter sammenblandede.

Er Spørgsmaalet om Hvede eller Havre, da er man her væsentligst henvist til Kærnenes Størrelses- og Farveforskel, som desværre kun i de færreste Tilfælde afgiver sikkert Grundlag. Man kan vel paa dette Grundlag skelne ret sikkert mellem f. Eks. Gul Næsgaard-Havre og Sejr-Havre, Guldregns-Havre og Ligowo-Havre; men saa snart, det drejer sig om Sorter af samme Farve og ikke særlig typisk Størrelsesforskel, hører Sikkerheden op.

Det samme gælder Hvedesorterne. Her er det sjældent, at man er i Stand til paa selve Kærnen at kunne afgøre, hvilken Sort man har for sig, naar ikke en udpræget Farveforskel, som den, der findes paa f. Eks. Smaahvede og Wilhelmina-Hvede, gør sig gældende.

Noget heldigere stillet er man i denne Henseende med Hensyn til Bygsorterne. Her har man ikke alene større Forskelligheder at se hen til under selve Væksten; men her findes ogsaa en større Variation i de egentlig botaniske Karakterer, som allerede træder frem kort efter Aksets Skridning, og som i flere Tilfælde endnu er kendelig paa det aftærskede Kærneparti. Det er disse Skelnemærker samt nogle Iagttagelser vedrørende dem, der skal omtales her.

Foruden Forskelle i Form, Farve og Størrelse forefinder man navnlig i gamle, saakaldte Landsorter Kærner af mindst 4 (ofte 6) forskellige »Typer« med Hensyn til Bugstilkens Behaaring, Siderygnervens Tandbæsætning eller Mangel paa Tænder og Formen af den Fordybning, der findes paa Bygkærnets nederste Ende, hvor denne stod i Forbindelse med Straaet. Hvad dette sidste Forhold angaar, skal her kun bemærkes, at man ved Betragtning af nævnte Fordybnings Form kan afgøre, om Bygget hører til den saakaldte »Imperial-Type« (hertil regnes Sorter som Imperial-Byg, Goldthorpe-Byg o. m. a.), eller om Sorten hører til den Afdeling, der benævnes: Toradet nikkende Byg. I første Tilfælde er Fordybningen oftest en skarp begrænset Tværfure, i sidste Tilfælde fremtræder i Stedet for Tværfuren en temmelig flad, halvkredsformig Fordybning, ofte med en lille, flad Forhøjning i Midten.

Det var Professor *Atterberg* i Kalmar, der først gjorde opmærksom paa Tilstedeværelsen af disse forskellige »Karakterer«, og som opstillede et System til Klassificering paa Grundlag af dem. Systemet er antaget og benyttet paa Forædlingsanstalten i Svaløf og enkelte andre Steder, hvor der drives Forædlingsarbejde eller anstilles Forsøg i større Omfang med Bygsorter.

Her skal kun omtales de Kendemærker, som vedrører Toradet nikkende Byg (*Hordeum distichum nutans*), og som sætter os i Stand til at skelne mellem 4 eller 6 Typer af dette. (Ved »Type« forstaas her blot disse bestemte Karaktertyper).

Ved Kornets nederste Ende finder man hos samtlige vildt voksende Arter af Kulturarter af Byg et lille Organ, som paa dansk benævnes Bugstilk. Det danske Navn er for saa vidt mindre heldigt, som det egentlig ikke er nogen Stilk i almindelig Forstand, og heller ikke saa afgjort udgaar fra

Kornets Bugside, men derimod fra Kornets nederste Ende eller Basis. Det svenske Navn »Basalborst« er saaledes mere betegnende.

Om det paagældende Organs Oprindelse og Betydning udtaler *E. Rostrup* i »De danske Foderurter«, at det er »Ansats til en anden Blomst«. *M. L. Mortensen* siger i Artiklen »Byg« i »Landbrugets Ordbog«, at Organet »er Fortsættelsen af Smaaaksets Akse, saa at Blomsten« (senere Kornet) »altsaa er side-stillet«.

Bugstilken ligger sædvanlig indtrykt i Kornets Bugfure, og dens Længde er oftest omtrent $\frac{1}{3}$ af Kornets. I nogle Tilfælde bliver Bugstilken dog siddende paa Straaet, selv om man fjærner Kærnen. Af særlig Betydning er det nu, at denne Bugstilk har to forskellige og skarp adskilte Slags Behaarung. Behaarungen er enten kraftig, med lange, silkeglinsende Haar, eller meget kort-krushaaret. Melleformer synes i det mindste ikke hos Kulturbygget at forekomme.

Ved Krydsning mellem Sorter af de to Typer fremkommer heller ikke Melleformer. — Ganske smaa Variationer forekommer med Hensyn til Bugstilkens Længde; men kun i ganske enkelte, sjældne Tilfælde, som senere omtales, har Bugstilken været af abnorm Beskaffenhed. Da de to skarpt adskillelige Grupper af Behaarung tro nedarves, afgiver de et udmærket Middel til at skelne mellem Sorter af forskellig Bugstilktype. I Fig. 1 vil man finde de to Typer repræsenterede ved henholdsvis a og b.

Et andet Skelnemærke af lige saa stor Værdi finder man ved Betragtning af de to »Siderygner«, paa Bygkornets Rygside. Disse to buede, skarpt begrænsede Linier, som ofte er violet farvede før Byggets Modning, bærer hos nogle Sorter en fra Bygstakken fortsat Række af »Tænder«, som ofte er saa tydelige, at de ses med blotte Øjne, naar Kornet holdes op mod Lyset. I hvert Fald er det let at overtude sig om, hvorvidt de findes eller ikke ved Hjælp af Lupe, og det samme gælder med Hensyn til Bugstilkens Behaaringsmaade. I nogle Tilfælde finder man altsaa vel udviklede Tænder, medens i andre Tilfælde saadanne fuldstændigt mangler, og Nerven altsaa er glat. Jeg har imidlertid fundet, at der findes arvelige Mellemtyper, mellem hvad man kan kalde fuldstændig Tandbesætning og fuldstændig Glathed. Visse Byg-

sorter har kun halv Tandbesætning, idet der er færre Tænder med et ligesom slidt eller afstumpet Udseende. Det halvschematiske Rids i Fig. 1 viser de 3 Typer af Tandbesætning: c = glat, d_1 = fuldstændig Tandethed og d_2 = halv Tandbesætning. Naar man undersøger disse Egenskaber, bør man dog betragte nogle flere Korn af forskellige Aks, da der er lidt svingende Variation.

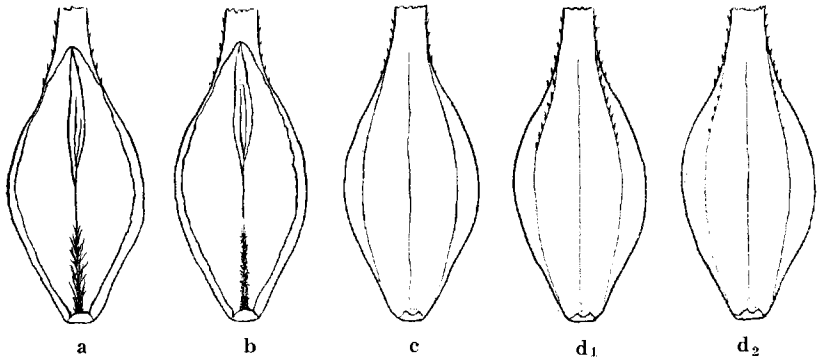

Fig. 1. Skitse af Bygkorn.

Hvor et Bygparti ikke er alt for stærkt kørnet, vil man endnu paa den aftærskede Kærne ofte kunne se disse forskellige Egenskaber. I Perioden fra Skridning til Fuldmødning er lagttagelsen lettest og sikrest.

Hvad der kan opnaas i Retning af Identificering af Bygsorter ved Hjælp af disse Skelnemærker skal her kortelig antydes ved Eksempler med kendte Sorter. Ved Mærket \times betegnes, at paagældende Sort bærer den over Rubrikken staaende Karakter.

I gl. Landbyg findes samtlige Karakterer i forskelligt Mængdeforhold.

Bygsorter	Bugstilk		Siderygnerve		
	Langhaaret	Kort krus- haaret	Glat	Stærk tandet	Halv tandet
Prentice og Hannchen.	\times		\times		
Guldbyg	\times			\times	
Chevallier-Byg		\times	\times		
Binderbyg	\times				\times
Gl. Landbyg	(\times)	(\times)	(\times)	(\times)	(\times)

Det er vanskeligt at skelne mellem »stærk tandet« og »halv tandet«. Har man begge Karakterer tydeligt repræsen-

terede, saaledes som det er Tilfældet i Guldbyg og Binderbyg, er det dog let nok, særlig naar man har dem begge til indbyrdes, direkte Sammenligning.

Ved Svaløf har man efter »botaniske Kendetegn« følgende Inddeling af Bygsorter:

α.	Bugstilk lang- og stivhaaret.	Side-Rygnerver uden Tænder
β.	do. do.	do. med do.
γ.	do. kort- og krushaaret.	do. uden do.
δ.	do. do.	do. med do.

I ganske sjældne Tilfælde har jeg fundet Bygkorn med abnorm Bugstilk. I en Prøve Byg, modtagen fra *Haage & Smidt*, Erfurt, fandt jeg 20 Korn med mere eller mindre forgrenet eller bladformig Bugstilk. I øvrigt har jeg kun en eneste Gang tidligere set en lignende Abnormitet. Denne er sikkert fremkaldt af rent ydre Aarsag eller abnorme Voksevilkaar, og jeg overbeviste mig ved Forsøg om, at Abnormiteten ikke i mindste Maade var arvelig. Samtlige Korn gav Afkom med ganske normal Bugstilk. I Betragtning af den Troskab, med hvilken de omhandlede Karakterer nedarves, forekommer det mærkværdigt, at nogle Iagttagere dog har villet benægte, at de var at stole paa som Kendemærker. Dr. *Broili*, Jena, siger i 1906, at de er upaalidelige og udtaler bl. a.: »En Landbyggsort, som er forædlet, antager i god Kultur snart Chevallier-Byggets Karakter«, — en Anskuelse, der tager sig mærkelig antikveret ud, og som det sikkert vilde volde adskillige Bryderier at bevise! Ogsaa andre — som Dr. *Schwind*, Ettelbrück — har kritiseret Betydningen af de omhandlede botaniske Kendemærker¹⁾.

Da de væsentligste Indvendinger vedrører Forekomsten af Abnormiteter, og disse i det mindste her i Norden er yderlig sjældne, kan vi rolig tage de omhandlede Skelnemærker i Tjeneste, hvor der er Lejlighed dertil, og hvor det kan være nyttigt at anvende dem.

I den lokale Forsøgsvirksomhed hos os vil det fremtidig ofte forekomme, at 2 eller flere Bygsorter, henhørende til forskellige af de nævnte Kærnetyper, sammenlignes. Det vil da være en virkelig betydende Hjælp, naar man en eller anden Gang, hvor det er ønskeligt, ved en afgørende Prøve kan

¹⁾ Fühlings Landw. Zeitung 1908.

overbevise sig om, at Planen for Saaning og Høstning har været rigtig fulgt. Adskillige Tvivlstilfælde kan herved overvindes og eventuelle Fejltagelser konstateres eller rettes. Som Eksempel behøve vi her blot at tænke paa et Forsøg med de 3 Sorter: Hannchen, Guldbyg og Binderbyg. Den, der ikke paa Forhaand er ret nøje kendt med disse Sorters hele Udseende paa forskellige Stadier indtil Modningen, vil i Tvivlstilfælde ofte staa hjælpeløs. Anvender man imidlertid de her omtalte Skelnemærker kan Sagen let og hurtigt klares.

Spontane Krydsningsformer af Seksradet og Toradet Byg.

De to Hovedformer af Byg regnes i nogle Tilfælde for forskellige Arter, i andre betegnes de som Varieteter af samme Art. Hvilken af disse Klassificeringsmaader, der er rigtigst, er næppe let at afgøre. Da Krydsning foregaar let mellem de to Former og giver frugtbart Afkom, kunde dette tale for Betegnelsen Varietet. Dog er Forskellen saa stor i flere Henseender, at det vel kan være berettiget at opstille dem som særlige Arter: Toradet Byg (*Hordeum distichum*) med golve Side-Smaaaks og Seksradet Byg (*Hordeum polystichum*) med frugtbare Side-Smaaaks.

Da det hos os næsten udelukkende er almindelig Seksradet Byg (*H. pol. vulgare*), der dyrkes, samt af Toradet Byg overvejende er Toradet nikkende Byg (*H. d. nutans*), vil en Betragtning af frivilligt dannede Krydsninger væsentligst vedrøre disse to Varieteter af de nævnte Arter.

Naar de to Bygformer dyrkes i hinandens umiddelbare Nærhed, foreligger Mulighed for indbyrdes Befrugtning ved Vindens Hjælp. Det viser sig da ogsaa, at saadanne Tilfælde indtræffer, og dette endog ret hyppigt. Det er derfor absolut uheldigt at anlægge Forsøg med disse Former i Nærheden af hinanden, saafremt Afgrøden skal anvendes til Saasæd gennem en længere Aarrække eller endog til Fremavl i det store; i sidste Tilfælde vil Fejlen snart vise sig, idet der indfinder sig Seksradet Byg i Toradet og ligeledes Toradet Byg i Seksradet. Det ser altsaa ud, som om der foreligger direkte Indblanding, hvilket dog ikke behøver at være Aarsagen. En overfladisk Betragtning fører maaske ikke videre end til Antagelsen af Indblanding, men en nøjere lagttagelse kan ofte vise, om de

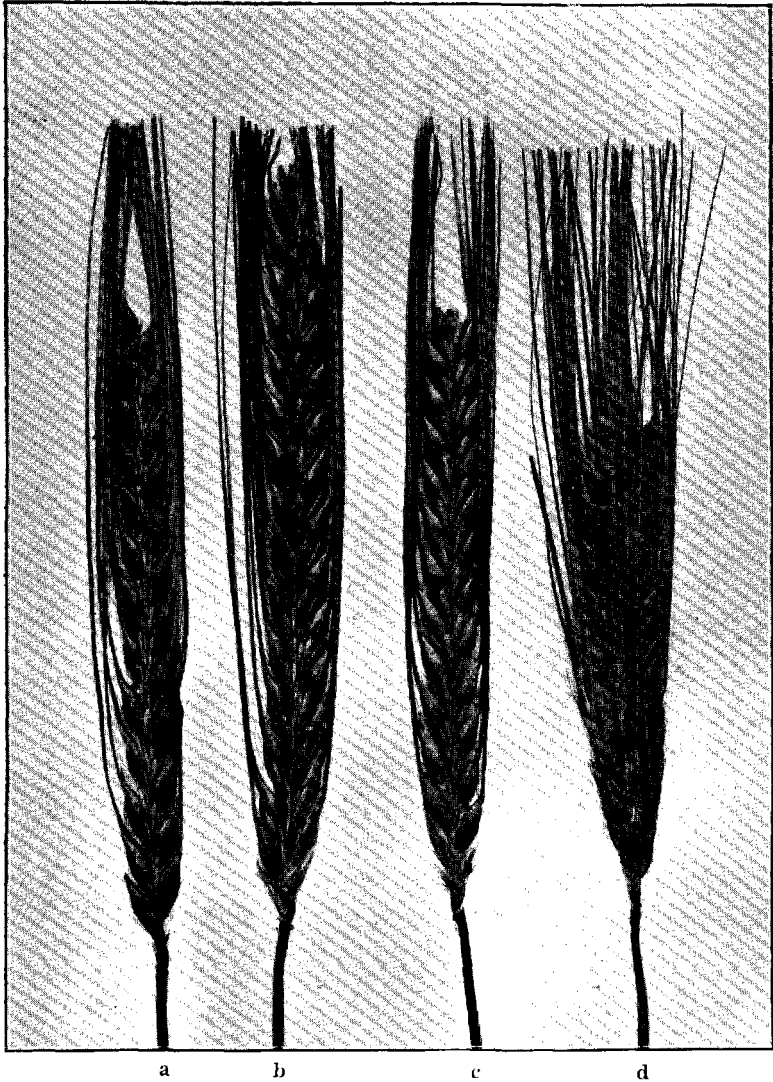

Fig. 2. Akstyper af 2. Generation af Krydsning mellem Seksrødet og Toradet Byg (Afkomsformer som »b«). a Toradet Byg med linieformede Side-Smaaaks. b Bastardform med delvis udviklede Side-Smaaaks. Denne Form svarer ganske til den oprindelige Bastard = 1. Generation. c Normalt Toradet Byg. d Normalt Seksrødet Byg.

fremmede Former alene skyldes Krydsning. Efter Omstændighederne vil de kunne skyldes begge Dele.

De første Tegn paa Krydsning viser sig maaske allerede 2. Aar efter Dyrkningen af de to Varieteter.

Bastarderne, d. v. s. direkte Afkom efter Seksradet \times Toradet Byg, optræder da hist og her i de i øvrigt rene Varieteter som enkelte toradede Planter, der ved nøjere Betragtning afviger fra normalt Toradet Byg derved, at de bærer stærkere udviklede Side-Smaaaks som endog ofte delvis er frugtbærende. Akset faar altsaa et tykkere og ligesom mere »skællet« Udseende end det normale toradede. (Se Fig. 2).

Bastarden ligner altsaa praktisk talt nærmest Toradet Byg, men er i Virkeligheden en Melleform, og det er naturligvis lettest at opdage den i Seksradet Byg. Saadanne Bastarder forekommer langt hyppigere end almindelig antaget, og de overses let i Toradet Byg, dersom man ikke har faaet en vis Øvelse i at lægge Mærke til dem.

Kornene af disse Bastarder giver i næste Generation 4 Slags Individuer:

- a. Toradet Byg med meget smalle, liniære Side-Smaaaks,
- b. Bastarder lig Ophavsplanten,
- c. Normalt Toradet Byg,
- d. Normalt Seksradet Byg.

Det er altsaa ved denne Spaltning, at den tilsyneladende Indblanding tydeligere viser sig; men en Betragtning af de to nederst angivne Former kan intet vise om Oprindelsen.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, i hvilket Talforhold disse forskellige Typer viser sig i Bastardafkommet, skal her kun angives følgende i 1914 fundne Forhold, som dog kun kan tages som Antydning, da Planterne stod saa tæt i Rækken, at de ikke sikkert kunde adskilles. Tallene gælder derfor Aksantallet efter 100 Kærner af Bastarden. Der var:

- 55 Aks af Bastardformen,
- 36 normalt toradede,
- 11 normalt seksradede,
- 5 med linieformede Side-Smaaaks.

Forholdet er omtrent : 14 : 9 : 3 : 1. I et Tilfælde har jeg prøvet Bastarder i 3 Generationer, men ikke fundet nogen konstant Bastardform. Der er bestandig bleven en lignende Spaltning, som foran angivet, og det er derfor mest sandsynligt,

at den overhovedet ikke lader sig realisere uden som Bastard, d. v. s. beholdende sin Bastardnatur.

Det har derimod vist sig, at de øvrige 3 Former af Bastardafkommet i hvert Fald paa det allernærmeste er konstante. Følgende Forsøg viser dette.

Af en lignende Afkomsrække som sidst anførte lagdes 25 Korn af hver af de 4 Former. Resultatet var følgende:

Aar 1912	Bastard			
Aar 1913	Normalt 2rd.	Bastard	Normalt 6rd.	Aks med liniære Side-Smaaaks.
Aar 1914	Alle Planter normalt 2rd.	4 Slags Individer som i forrige Generation	Alle Planter normalt 6rd.	Alle Planter af samme Karakter som Saakornet.

En videre Udvikling af det i denne Oversigt fundne Forhold vil, dersom ingen ny Krydsning finder Sted, føre til, at Bastardformen selv forsvinder i Aarens Løb, medens der bliver 3 — som Varieteter eller Arter betragtede — konstante Former tilbage.

Man vil altsaa, løselig betragtet, naa tilbage til Ophavsformerne igen; men der er sket den betydningsfulde Forandring, at man nu efter faa Aars Dyrkning af de 3 Hovedformer hver for sig kan isolere og rendyrke en næsten uendelig Række af Liniestammer eller Sorter med helt forskellige Karakterer. At det maatte forholde sig saaledes, kunde man slutte sig til; men jeg har ogsaa overbevist mig om Rigtigheden deraf ved i en Aarrække at forfølge Krydsningsafkommet og isolere 35 Linier af den Afdeling, der kan betegnes som »Normal toradet«. For Øjeblikket haves kun en af disse Liniestammer tilbage til nøjere Prøvelse.

Det har i øvrigt vist sig, at Bastarder giver meget kraftigt voksende Afkom, og i det paagældende Tilfælde udmærkede et stort Antal Linier sig ved højt, kraftigt Straa med vel besatte, storkornede Aks, desuagtet er de næppe særlig yderige i Storkultur.

Det er sjældent, — eller anses i hvert Fald for at være det — at forskellige Bygsorter af f. Eks. Toradet Byg, der vokser Side om Side, krydses frivilligt; men netop derfor forekommer det mærkeligt, at Krydsning tilsyneladende temmelig let forekommer mellem Toradet og Seksradet Byg, hvis Skrid-

nings- og Blomstringsperiode oftest falder 10—14 Dage efter hinanden. Det er antagelig det seksradede Bygs Sideskud, der bringer Krydsningen i Stand.

I forskellige Lande forekommer, som bekendt, de gamle Kultursorter under Fællesbetegnelsen: »Gammelt Landbyg«. Herunder forekommer imidlertid meget forskelligtartede Ting.

Landbyg fra Rumænien og Bulgarien ligner ikke ganske Landbyg fra Böhmen og Würthemberg. Dette er atter noget forskelligt fra danske og svenske Landbygprøver, og selv disse sidste kan atter fra forskellige Egne inden for samme Land have et vist Særpræg. Kun i een Henseende ligne de alle hverandre, nemlig deri, at de i Reglen bestaar af et stort Antal meget forskelligt beskafne Individuer, som giver konstant Afkom og altsaa kan bearbejdes saaledes ved Udvalg, at der fremkommer en Mængde entypede Sorter eller Stammer. Hvorledes er dette Særpræg og samtidig dog denne Mangfoldighed fremkommen? Spørgsmaalet kan ikke besvares tilfredsstillende, med mindre man føler sig tilfreds med den temmelig vage Forklaring, at Særpræget er fremkommet som Følge af særegne Voksevilkaar, forskellig Jordbund, Klima o. s. v. Og det bliver ikke lettere i Fremtiden at løse Spørgsmaalet; thi de oprindelige Landbygformer blandes nu mere og mere med nye, renere Sorter eller afløses af disse.

Med Henblik paa de her omhandlede Krydsninger og de ved disse opstaaede Variationer ledes Tanken naturligt hen paa den Mulighed, at det forskellige Præg hos forskellige lokale Landbygsorter, ligesom ogsaa disses mangetypede Beskaffenhed, i hvert Fald delvis kan skyldes Krydsning af Toradet og Seksradet Byg. Forudsætter man, at der langt tilbage i Tiden ofte er dyrket Toradet og Seksradet Byg i Blanding, da synes det ganske givet, at Krydsningsafkommet efterhaanden maa have bidraget til at præge en saadan Blanding. Selv om man senere ved Sortering og Lugning har ændret Blandingen til rent Toradet Byg eller Seksradet Byg, vil Krydsningernes Virkning have været uudslettelig; de vil i hvert enkelt Tilfælde have givet Impuls til stærk Variation.

En Omstændighed, som taler imod, at Krydsning af omhandlede Art kan have været eneste oprindelige Aarsag til Landbygformernes særegne Udvikling, er den, at Formen med liniære Side-Smaaaks, der forekommer i et Antal af et Par

Procent i 2. Bastardgeneration og senere, forholdsvis sjældnere træffes i Landbygget, som dette nu foreligger.

Krydsninger af Toradet nikkende Byg og Toradet opret Byg.

Mellem de to Former af Toradet Byg: *H. d. nutans* og *H. d. erectum*, forekommer yderst sjældent fri Krydsning. Det er derimod let ved Kunst at bringe Krydsning til Veje, idet man overfører »Støv« fra den ene Form til den anden. Her skal kun kortelig nævnes en saadan Krydsning, udført 1912.

De paagældende Former var:

- A. Toradet nikkende Byg, Sort Nr. 597, med langhaaret Bugstilk.
 B. — opret — — — 570, — korthaaret —

Krydsningen udførtes »dobbelt«, nemlig i det ene Tilfælde med A som Moder og B som Fader, i det andet Tilfælde omvendt. Denne Fremgangsmaade er sikrest, navnlig naar man ønsker Vished for allerede paa selve Bastarden at kunne se, om Krydsningen er lykkedes eller ikke, og naar man ikke forud ved, hvilke Egenskaber, der vil vise sig »herskende«. Ved man imidlertid dette, er en »enkelt« Krydsning tilstrækkelig, saafremt man sørger for at anvende den Sort til Moder, der har en let kendelig »vigende« Egenskab.

I det anførte Eksempel kunde dette have været naaet ved blot at krydse B (Hun) med A (Han), idet Egenskaben langhaaret Bugstilk er herskende over for korthaaret. I øvrigt blev Resultatet det samme i begge de paagældende Tilfælde, hvilket ogsaa maatte ventes. Bastarden — eller altsaa 1. Generation — var med Hensyn til Aksform en Mellemting mellem de to Forældre. Den havde mere langstrakte Aks end B og bredere Aks end A og udmærkede sig i øvrigt ved den høje og kraftige Vækst, som ofte synes at udmærke Bastarder. Bugstilken var langhaaret. Næste Generation — altsaa Bastardernes Afkom — viste en temmelig jævn Række Overgange mellem Ophavssorterne. En Optælling, som dog ikke kunde foretages med stor Nøjagtighed, da mange Planter havde Aksform staaende paa Overgang mellem Bastard og en af Forældrene, viste, at der omtrent var 25 pCt. A, 50 pCt. Bastard og 25 pCt. B. 75 pCt. havde langhaaret Bugstilk, Resten korthaaret Bugstilk.

Lignende Krydsninger er tidligere udførte med ganske tilsvarende Resultat. Den nævnte Krydsning blev udført for om muligt at opnaa at danne en mere kortstraaet og mere stivstraaet Form end Nr. 570. Skønt denne hører til »opret« Byg er den dog ret blødstraaet, — dette er endog dens væsentligste Fejl. I det hele taget hører det ingenlunde til Sjældenhederne at finde Former med ret svagt Straa blandt de i øvrigt for Straastivhed roste Erectumformer af Toradet Byg.

Golde Planter i Byg.

Det hører ikke til Sjældenhederne at finde delvis og arvelig Goldhed hos Byg. Et meget betydeligt Antal af de Hundreder af Liniekulturer, som i de senere Aar har været saade, har opvist delvis Goldhed, d. v. s. nogle af Blomsterne i de enkelte Aks manglede Kærneudvikling. Selv i de allerbedste og yderigste Sorter finder man nogle faa Procent golde Blomster. I mange Tilfælde mangler der i Liniestammer af Landbyg omkring 10 pCt. Korn, i enkelte Tilfælde indtil 50 pCt., og Tilbøjeligheden til at faa disse saakaldte »Spring« i Kornbesætningen er næsten altid arvelig, skønt ydre Forhold oftest synes at øve stor Virkning, saaledes at Antallet af »Spring« veksler meget omkring Middelprocenten fra Aar til Aar. Det har vist sig at være en ret almindelig Foreteelse, at Planter med stor Springbefængthed, og altsaa ogsaa Liniestammer med arvelig Tilbøjelighed i den Retning, har en forholdsvis kraftig vegetativ Udvikling.

I 1913 viste sig i en Byglinie et hidtil kun i Hvede iagttaget Fænomen: Fuldkommen golde Planter. Af 50 Planter var 6 Planter à 3—4 Straa fuldstændig kærneløse. Det er sandsynligt, at det talmæssige Forhold, i hvilket disse golde Planter fandtes, svarer til det Forhold, i hvilket bladgrøntløse Bygspirer viser sig.¹⁾

Dette kunde imidlertid ikke konstateres her, da Udsæden ikke stammede direkte og alene fra een Plante, men fra flere saadanne af en Stamplante fra 1912.

Udsaaning af Korn af 3 normale Planter af Afgrøden fra 1913 viste sig utilstrækkelig til atter at faa Fænomenet frem.

¹⁾ Se Tidsskrift for Planteavl, 21. Bind, Side 151.

For sikkert at bringe det for Dagen igen, skulde rimeligvis 30—40 nye Linier have været isolerede.

Mutation i en Byglinie.

Blandt det mindre Antal Liniekulturer af rumænsk 2rd. Landbyg var til Saaning i 1913 kun beholdt en enkelt Linie til Sammenligning med nogle Hundrede Linier af anden Oprindelse. I denne viste sig blandt i øvrigt helt ensartede og normale Planter af sædvanlig Landbystype 3 stærkt afvigende Planter. De 3 Planter var ganske ens og udmærkede sig fra de øvrige ca. 60 Planter derved, at de havde dværgagtig Vækst med korte, tætte Aks (dog ikke virkelig *erectum*) og rudementær eller næsten helt manglende Bugstilk.

Kærnerne af disse Planter opbevarede og blev saaede i 1914. Afkommet svarede nøje til de 3 Stamplanter, og ingen Variationer var at spore. Denne ny opdagede Bygform har overordentlig stivt Straa og er meget tidlig moden, — 3 Dage tidligere end Hannchen- og Binderbyg.

Hidtil er lignende Tilfælde ikke indtrufne her. Fænomenet kan vistnok ikke føres tilbage til frivillig Krydsning. Ingen lignende Bygform har været dyrket her, og hvad der heller ikke tyder paa almindelig Krydsning, er det mærkelige Forhold, at Formen straks ved sin Fremtræden syntes konstant.

Det nøjagtige Talforhold, i hvilket denne Bygform fremtraadte, kan af samme Grund, som nævnt i forrige Afsnit, ikke angives. Der var dog intet usædvanligt bemærket i den oprindelige Liniekultur af 1912.

Den nye Bygform dyrkes i 1915 i Kontrollforsøget under Stambogs-Nummer 903, og der bliver altsaa Lejlighed til nøjere at iagttage, hvorledes denne mærkelige ny Bygtype vil stille sig i kommende Tid.

Det er tænkeligt, at den gennemgaaende Forkortning og Formindskelse af alle vigtigere Organer er Udtryk for Tab (Tabsmutation) af et enkelt Anlæg hos Kulturbygget, og at Planterne viste sig konstante straks ved Fremkomsten, fordi de nye Egenskaber (Mangel af nævnte Anlæg) er vigende over for sammes Tilstedeværelse.